

O kamatama i dužničkom ropstvu.

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2014/6/11 13:20:14

NASTAVAK ZASJEDANJA 13. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA
ODRŽANE 11. LIPNJA 2014.

Točka dnevnog reda: Prijedlog zakona o kamatama, prvo čitanje, P.Z. br. 664

DRAGUTIN LESAR:

Poštovane kolegice i kolege, predsjedniče, ministre.

Slušajući pažljivo ministra u obrazlaganju ovog zakona on je naveo i veliki broj razloga za njegovo donošenje ... pitanja jer doista visina dugova, blokiranih računa ne samo građana nego i poduzetnika, je sada veća i socijalno pitanje. Ono je financijsko pitanje ili pitanje financijskog tržišta, a ja bih rekao i pitanje financijskog suvereniteta Republike Hrvatske.

U tom kontekstu podsjećam da nakon oporavka i sanacije Hrvatske poštanske banke, jedine velike banke u vlasništvu Republike Hrvatske o čemu mora doći do smjene na njezinom čelu jer se i ona pod sadašnjom upravom nije mogla prodati, a mora se prodati.

U javnosti se imalo prilike ovih dana čuti veliki broj zagovornika ovog Zakona o kamatama, kao i protivnika tog zakona, a protivnici najčešće dolaze iz redova financijskog sektora. Kažu da moramo imati slobodu u financijskom sektoru, a da je kamata jedna od posljedica tržišnih zakonitosti na tržištu novca, financija.

I sve bi to bilo dobro i prihvatljivo kada ne bi, a nadam se da konačno i jesmo naučili da postoji jedna velika zabluda, da ispravnost zakona tržišta, odnosno tržišna samoregulatora je jedna od najvećih obmana koje su nasjedali. Na žalost nasjedaju još i danas mnogi.

I da su ti koji pokušavaju sagledati što se događa shvatili da postoje tzv. destruktivne sile tržišne zakonitosti koje se brane sa dva osnovna zahtjeva: što manje regulative, dakle što veća deregulacija financijskog tržišta i oni su to nazvali što slabije Vlade, što slabiji utjecaj izvršne ili zakonodavne vlasti nad njima.

I kao što kolega Marić kaže da su udžbenici mnogo toga krivoga naučili podatke, koje danas imamo prilike čuti dokazuju da ti udžbenici i ta pravila ekonomije apsolutno slobodnog tržišta naprosto ne igra, ne vrijede u državi koja sebe i Ustavom definira kao socijalna.

Kažu i da jak i stabilan financijski sektor samo po sebi znači i stabilno gospodarstvo, gospodarstvo u razvoju i investiranju. "Hrvatska ima stabilni financijski sustav, stabilne banke, investicijske fondove, a poduzetnici i građani su u dužničkom ropstvu." Ovo je citat iz uvoda gospodina ministra.

Gospodine ministre vi ste prvi član Vlade koji je imao hrabrosti reći da su građani u dužničkom ropstvu i poduzetnici u dužničkom ropstvu, jer sve do sad takve tvrdnje i izjave u Hrvatskom saboru i politici bile su etiketirane kao populizam. Ali brojke koje ste iznosili, a ja bih vas molio da za drugo čitanje one budu sastavni dio opisa stanja.

Hvala vam na nekim novim podacima, ali one koje sam ja imao prilike pratiti do prije mjesec, mjesec i pol dana iznos blokiranih dugova građana bio je 25,6 milijardi, a svih pravnih osoba 25,7 milijardi.

Praktički je došlo do izjednačavanja toga duga.

Ministar je danas iznio da je danas taj dug 60 milijardi kad se zbroje pravne osobe, poduzetnici pardon sa građanima i da su zatezne kamate negdje oko 24 milijarde na taj iznos. To je ako se ne

varam negdje oko polovine ukupne štednje u hrvatskim bankama.

Dakle, blokirane obaveze građana i poduzetnika su prešle 50% štednje u Republici Hrvatskoj. Kamate redovne i zatezne u ukupnoj masi redovne i zatezne u ukupnoj masi blokade su nešto malo ispod 50%, 47 je došlo. Od 313 000, od 318000 građana u blokadi njih otprilike 267000 imaju blokadu do 100 000 kuna obaveza. Dakle, radi se o velikom broju građana koji u dužničko ropstvo nisu ušli obijesnim zaduživanjem, koji nisu kupovali skupocjenu imovinu pa zbog toga, dakle ne govorim o onih nekoliko tisuća iznad milijun. Govorim o 270000 obitelji koji je u problemu do 100000 kuna. To je socijalno pitanje, socijalni problem, socijalni aspekt.

Po meni on je nastao i zbog promjenjive kamatne stope na koje banke imaju pravo i zbog devizne klauzule i zbog enormno visoke zatezne kamate koja je išla i do 18% i troškove koje banka naziva naknada obrada, obrada, troškovi obrade kredita, troškovi jedni, drugi, treći tako da često ti troškovi su utjecali na nemogućnost.

Cilj ovog zakona je prvo uvesti maksimalno zateznu kamatu 12,35 u ovom trenutku za poduzetnike, odnosno 11,35 za građane i time maksimirati ukupno najvišu moguću ugovorenu stopu, kamatnu stopu na kredite koja ne može biti veća od te zatezne. A ako ona nije ugovorena onda je zatezna kamata po sili zakona pola od dozvoljene zakonom zatezne kamate.

Osnova izrađena svega je referentna stopa koju objavljuje, izrađena i objavljuje Hrvatska narodna banka. A propoz problema dužničkog ropstva, divljanja kamata svi spominjemo banke, građane i poduzetnike, ali ne i Hrvatsku narodnu banku koja u ovoj zemlji svima dijeli lekcije naročito guverner i ovaj i sada prije, koji svima svakim danom, svakim tjednom dijeli lekcije. Ali za svaki problem koji se posebice na financijskom tržištu pojavi kažu da to nije njihovo područje djelovanja.

Referentna stopa bi trebala biti prosječna kamatna stopa na kreditne plasmane duže od godinu dana, pa minus jedan, pa plus osam, odnosno osam ili sedam postotnih poena.

Tu doista .../Govornik se ne razumije./... metodologiju izrađena referentne stope jer je najveći broj kamata ugovoren sa promjenjivom kamatnom stopom što znači da u redovnoj promjenjivoj kamatnoj stopi banke anticipiraju inflaciju, imaju tu mogućnost. Da li je ovo najsretnije rješenje i zašto je u Hrvatskoj tako visoka kamatna stopa?

Veliki uspjeh je Hrvatska država postigla zaduženjem na svjetskom tržištu kapitala s 3,8%. To je ako se ne varam najniže zaduženje. Koliku bi kamatnu stopu banke u Hrvatskoj zarađivale državi da se zaduživala na domaćem tržištu? Najmanje 5%, najmanje 6%. Dakle, Hrvatska se zadužila vani sa 3,8 a na domaćem tržištu te iste banke koje su prodane za desetinu svoje vrijednosti imaju duplo veću kamatu. I to nije sve. 3,3 milijarde eura u 6 godina dobiti izneseno je u inozemstvo od tih istih banaka, a 12 milijardi eura HNB ima deviznih pričuva u stranim bankama u Europi, najviše u Njemačkoj, uz 0,8 do 1,2% kamata.

Dakle, na deviznu pričuvu, a to nije devizna pričuva HNB-a jer nije HNB stvorio te devizne pričuve nego građani i poduzetnici, mi dobivamo kamate 0,8 do 1,2, a kada se Hrvatska država zaduži za 3,8 onda je to izuzetno nisko kamatno zaduženje. I to su te iste banke u Hrvatskoj koje svoje poduzetnike u Austriji, Italiji i Njemačkoj kreditiraju s kamatnom stopom od 1,8 do 2,2%. A pokušaj limitiranja zakonskih zatezних kamata u Hrvatskoj na 12,35 pazite proglašavaju grubim miješanjem države u slobodu financijskog sektora.

I na kraju tri prijedloga. Smatram da nijedna pravna regulativa definiranja reguliranja kamata neće dati puni učinak i doći do onih rezultata koje je ministar iznio tako dugo dok postoji dozvola za deviznu klauzulu na domaću kreditne plasmane. I tako dugo dok se svi devizni krediti po sili zakona ne konverziraju u nacionalnu valutu kunu. Neće biti efekta, koristi tako dugo dok devizna klauzula bude dozvoljena na domaću kreditne plasmane. Pogledajte si Mađarsku, svi se čudimo zašto oni imaju rast BDP-a 3,5%, u redosljedu poteza mjera mađarske Vlade to je bilo na prvom mjestu i nije se bojao ni Europske komisije ni MMF-a.

Drugo, Zakon o obaveznim odnosima moramo ministre hitno izmijeniti i kod razduživanja dužnik se razdužuje najprije za glavnica, a potom za troškove i kamatu. Jer u protivnom 90% ovih dužnika dok

su god živi neæe moæi doæi u situaciju da uopæe otplaæuju glavnica nego æe uvijek otplaæivati troškove i kamate koje æe mu iz mjeseca u mjesec rasti jer se nove kamate raèunaju na nedirnutu, ne smanjenu glavnica. I zato je udio kamata u tom ukupnom dugu toliko visok. On plati jedan mjesec tisuæu kuna, razdužuje se zatezna kamata, kamata redovna uz promjenjivu kao što u ugovoru piše mu se nadalje raèuna na glavnica koja nije smanjena ni za jednu lipu.

Treæe, zašto bi zatezna kamata maksimalno bila dozvoljena referentna plus 8 ili referentna stopa plus 7? Nije li dovoljno visoko bezobrazno referentna puta 2 maksimalno? Reæi æe mi netko a kod velike inflacije ili rasta kamata? A što kod pada kamata? Da, bila bi manje nego što je u ovom trenutku predložena kad bi se ovo pravilo primijenilo. Ja sam predložio jedan od modela, možda ove brojke 8 i 7 možemo zamijeniti manjim brojkama.

I završavam svoj prijedlog sljedeæim, ako smo na èelo Uprave Hrvatske poštanske banke imali upravo tko je banku konsolidirao i uèinio je ne samo solventnom nego i uspješnom može li itko odgovoriti na pitanje zašto to rukovodstvo, ta uprava više za Hrvatsku vladu nije dobra, trebaju joj doæi novi ljudi? Ili pak se radi o onome što je kolega Mariæ rekao o finansijskom kartelu kojemu ne odgovara da postoji jedna hrvatska banka koja im remeti njihov mir na slobodi stvaranja i proširivanja dužnièkog ropstva u RH?